

Огляд системи сільськогосподарського
дорадництва в Україні.
Бачення ролі дорадчих служб в адаптації
агросектору до зміни
клімату

Юрій Бакун

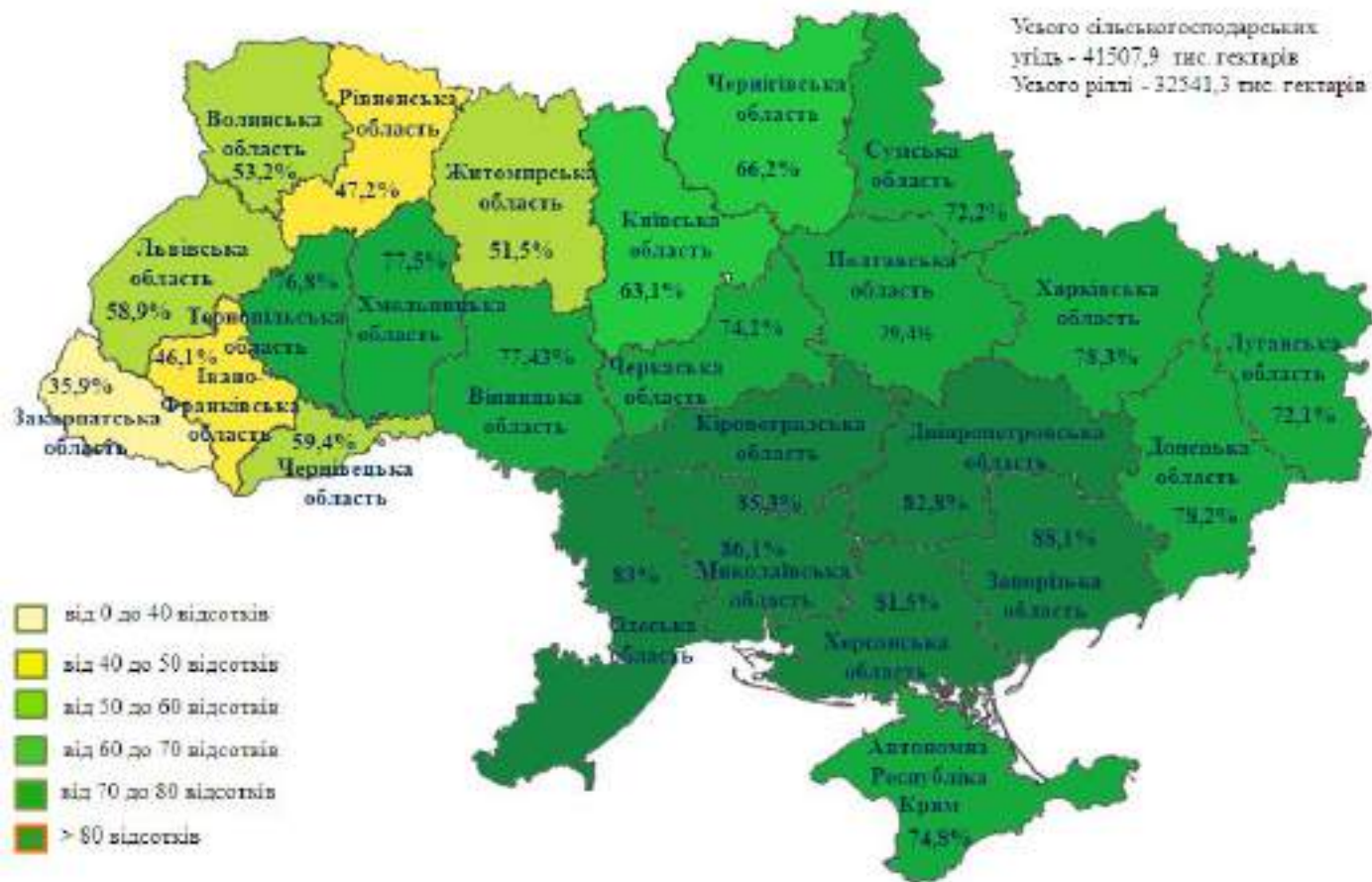

Рівень розораності понад 54 відсотки (у розвинутих країнах Європи — не перевищує 35 відсотків). Фактична лісистість території України становить лише 16 відсотків, що недостатньо для забезпечення екологічної рівноваги (середній показник європейських країн — 25—30 відсотків).

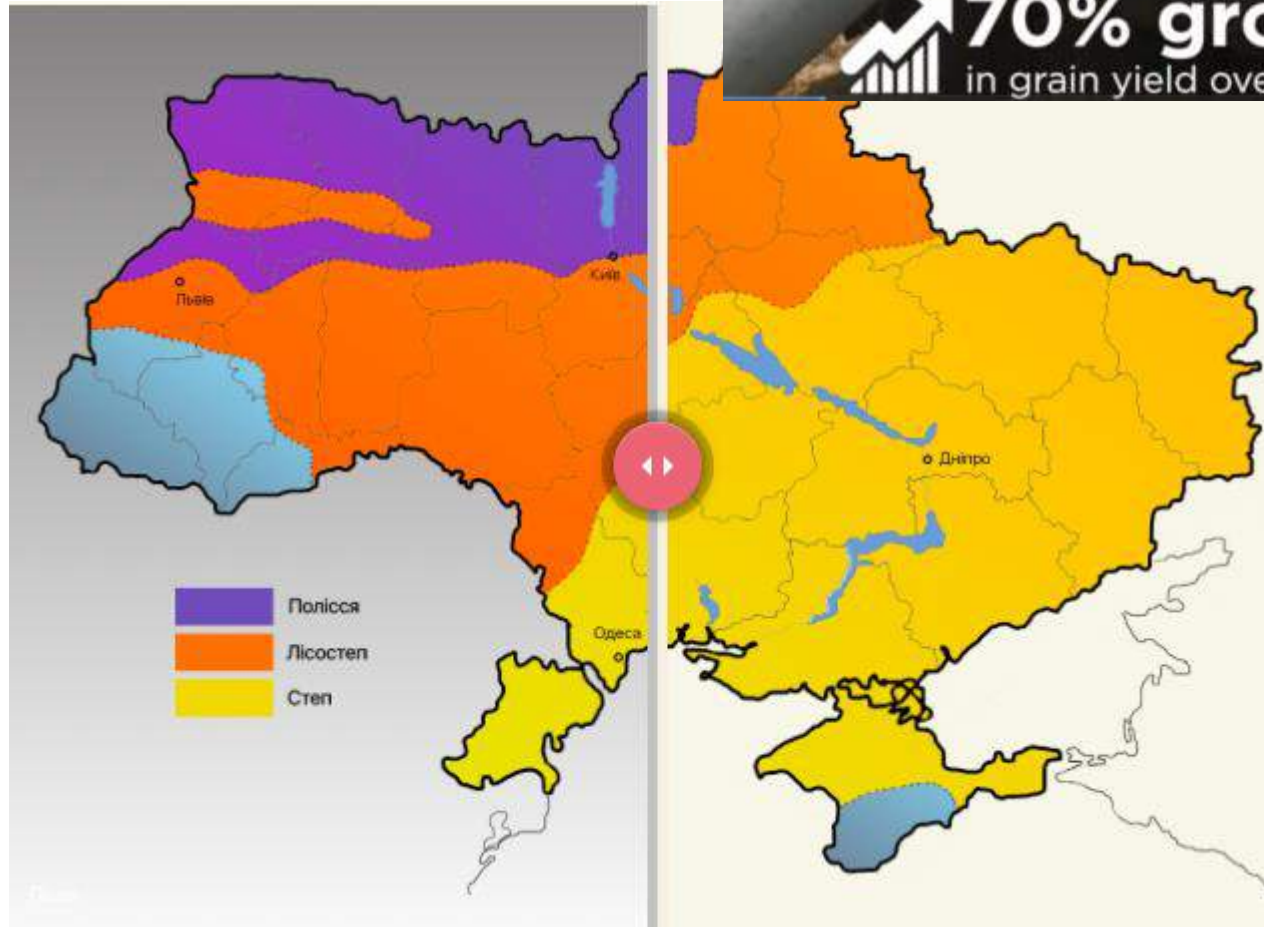
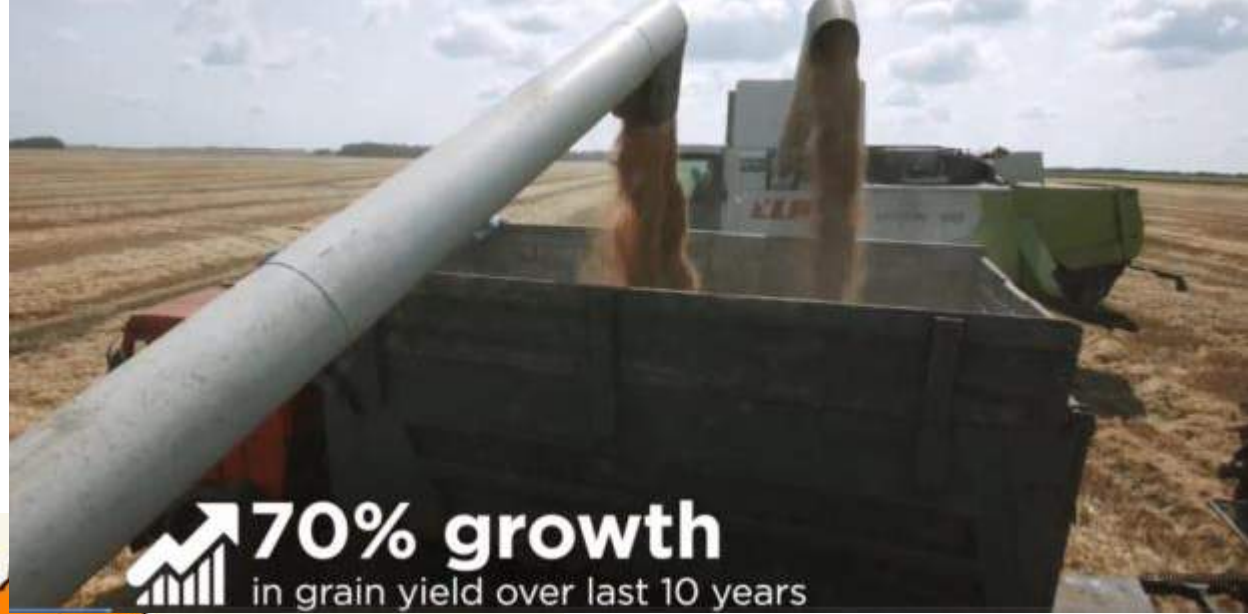
- Станом на кінець 2017 р. - площа деградованих ґрунтів на території України – близько 15 млн. га
- 39% земель постраждали від переущільнення
- 38% - від замулення та утворення кірки

Розораність сільськогосподарських угідь у регіонах України

- Через втрату гумусу та поживних речовин виснажено близько 43% земель.
- Площі культур, які є найбільш виснажливими для ґрунту зросли в декілька разів. Так площі соняшника збільшилися на 212%, ріпаку на 658%, сої на 2220%, питома вага технічних культур та кукурудзи на зерно (яка також є виснажливою для ґрунтів) в загальній посівній площі зросла з 15% у 1990 році до 46% у 2015 році

- Підвищення температури на 1°C зсуває межу агрокліматичних зон в середньому на 100 км на північ. А температура зростає на цілих 2°C ! Тож межа кліматичних зон змістилася на цілих 200 км.

- 24% викидів парникових газів припадає на сільське господарство та агровиробництво
- Сільське господарство є найбільшим водокористувачем в світі

Завдання сільськогосподарської дорадчої служби – допомога сільському населенню, товаровиробникам, органам виконавчої влади та місцевого самоврядування

Виклики та напрями розвитку дорадництва

Децентралізація

- Економічна спроможність сільських територій
- Підприємництво, кооперація, малі сімейні ферми

Угода про асоціацію:

- Належна сільськогосподарська практика/крос комплайнс
- Локальні продукти
- Регіональні програми розвитку – приватно-державне партнерство

Кліматичні зміни

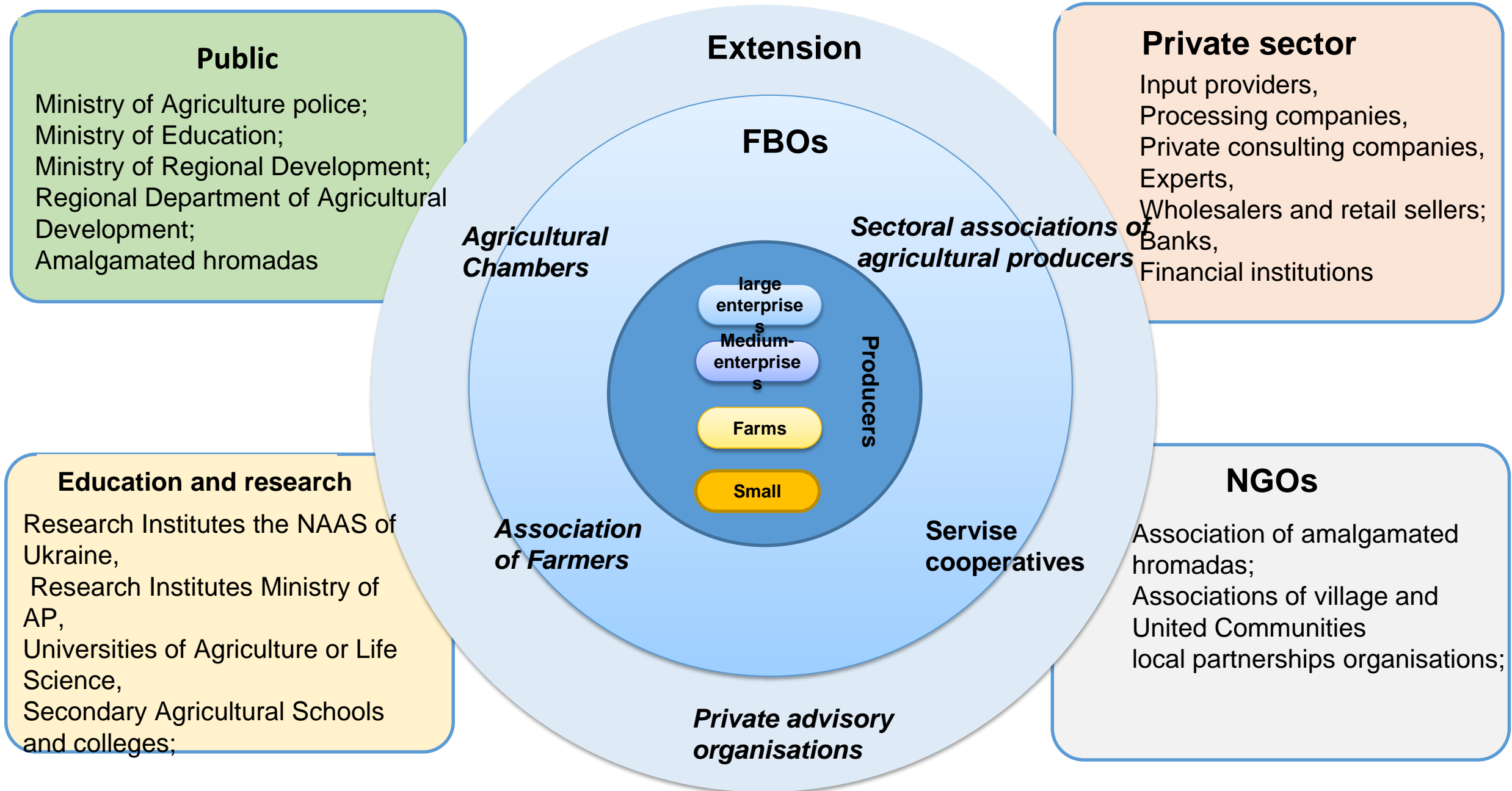
- Адаптація технологій
- Енергозаощадження та біоенергетика

Земельна реформа

Діджиталізація

Відновлення державної підтримки – сучасний стан

Кошти загального фонду державного бюджету, передбачених на підтримку розвитку АПК у 2018 році

Програма/напрямок	План	Фактично, тис.грн
Фінансова підтримка розвитку фермерських господарств, в т.ч.		203 263
Часткова компенсація вартості насіння		6 425
Часткова компенсація дорадчих послуг	5000	204
Фінансова підтримка СОК		8 576
Часткова компенсація вартості техніки та обладнання		108 031
Субсидія на 1 га: нвоствореним ф/г		28 662
іншим ф/г		42 910
Здешевлення кредитів		8 457

Цільові групи

в Україні нараховується:

- 33 164 фермерських господарств (далі – ФГ) - юридичних осіб, які мають доступ до програм державної підтримки включно дорадчі послуги,
- майже 4 млн особистих селянських господарств (ОСГ), частина з яких, виробляючи сільськогосподарську продукцію для реалізації,
- Серед ОСГ - 116 623 потенційних сімейних ФГ

Проект «Розвиток молочного бізнесу в Україні»

Перша молочна сімейна ферма

Різні методи компостування та викиди парникових газів

Побічним продуктом аеробного бродіння є вуглекислий газ, який в рази менше впливає на глобальне потепління, ніж метан (CH₄).

Правильне аеробне компостування також забезпечує зменшення непродуктивних втрат азоту, що виділяється в атмосферу, як аміак та оксид азоту

vs

Системи аеробного компостування виділяють менше загального CO₂, ніж анаеробні.

Луганська Дорадча служба

Рання продукція
Ресурсозаощадження – крапельне зрошення
Енергозаощадження
Менше напестицидне навантаження – використання органічних засобів захисту
Прибутковість
Потенціал до товарного виробництва та кооперації

60 % фальсифікат пестицидів та насінневий матеріал

Український проект бізнес-розвитку плодоовочівництва (UHBDP)

Використання екологічних та ресурсозберігаючих технологій

Проектом розроблено інтерактивний каталог еко-технологій який включає наступні напрямки:

- Підвищення родючості ґрунту
- Засоби захисту рослин
- Утилізація відходів
- Зелена енергетика
- Раціональне використання ресурсів
- Впровадження еко-технологій

Кожна з технологій наглядно проілюстрована та описана. Подані детальні характеристики та переваги щодо її впровадження.

<https://enviro.uhbdp.org/ua/>

Детальний опис агротехнологічних та економічних переваг підкріплено успішними історіями їх впровадження на прикладі реальних фермерських господарств.

Каталог розроблено за принципом: Доступність, Раціональність, Утилітарність

Популяризація методів пом'якшення впливу та адаптація до змін

Створення демо-ферм:

- Ефективний спосіб, щоб показати фермерам методи ведення господарства
- Ідеальний інструмент для зміцнення довіри і відносин між зацікавленими сторонами
- Вір очам своїм!

надання консультаційних послуг для клієнтів (у %)

Польська дорадча служба

Теми консультативних послуг	Дуже часто	Часто	Рідко
Технологічні консультації у рослинництві	15,0	1,0	-
Cross-Compliance	15,0	1,0	-
Навколишнє середовище (вода, клімат, біорізноманіття)	12,0	4,0	-
Сільський розвиток	12,0	3,0	-
Технологічні консультації у тваринництві	10,0	6,0	-
Поновлювана енергія (біоенергія, енергія вітру, сонячна енергія)	5,0	10,0	1,0
Бухгалтерія / податки	4,0	7,0	5,0
Диверсифікація виробництва / нове підприємництво	2,0	12,0	1,0
Інші (наприклад, регіональні продукти)	2,0	2,0	2,0
Механізація виробництва	-	10,0	5,0
Проектування ферм для тварин	-	3,0	8,0